

“Jesucrist és el centre unificador de tota la realitat, és la resposta a tots els interrogants humans, és la realització de qualsevol desig de felicitat, de bé, d'amor, d'eternitat, present al cor humà.”

(Papa Francesc)

CONTINUIDAD Y ESPERANZA

Me hubiera gustado poder anunciaros ya el nombramiento del nuevo Obispo de Menorca, pero este anuncio todavía no se ha producido y, por tanto, hemos de seguir esperando.

Esta espera tiene una doble implicación para nuestra comunidad diocesana: hemos de intensificar la oración para que el Papa Francisco designe a la persona que mejor puede ayudarnos en esta etapa de la historia tan compleja, pero también tan apasionante de cara a la transmisión de la fe a las nuevas generaciones.

Al mismo tiempo, se trata de una esperanza activa, como nos recuerda la liturgia del Adviento. Siempre continuidad y nunca inmovilismo. Las acciones pastorales deben seguir de acuerdo con las programaciones que se hicieron a principio de curso. Los objetivos del plan pastoral, desgranados durante los últimos cuatro cursos, bajo la guía de Mons. Conesa, no han perdido en nada su actualidad. Hemos de reforzarlos con sus acciones correspondientes. El mandato de Jesús para salir por plazas y caminos, invitando al banquete del Reino, sigue y seguirá siendo nuestra misión primordial: la Iglesia tiene como finalidad la evangelización y todos nos sentimos llamados, como discípulos misioneros, a poner nuestras vidas al servicio de este ideal.

Ahora comienza una nueva etapa en la preparación del Sínodo de los Obispos que

se celebrará en Roma durante los otoños de 2023 y 2024. Hemos participado activamente en la fase diocesana y en la fase nacional. Llega la etapa continental para la que se ha elaborado un documento de trabajo y se nos pide nuestra valoración. El día 14 de enero por la mañana, tendrá lugar una Asamblea diocesana en el Seminario para recoger los distintos puntos de vista que serán aportados a la fase continental por la Diócesis de Menorca. El trabajo de resumir y dar forma lo llevará a cabo el equipo redactor del Sínodo, coordinado por el diácono Joan Mercadal Victory, que ya recibió este mismo encargo anteriormente. Os pido que, aunque haya poco tiempo, os intereséis y os impliquéis todas las comunidades para conseguir una aportación diocesana significativa.

Dos temas que me preocupan muchísimo y que quiero compartir: Primero, la paz en el mundo y especialmente en Ucrania. No debemos dejar de rezar por esta intención y ser portadores de paz y de comunión en nuestros ambientes. Segundo, las vocaciones al sacerdocio y a la vida consagrada. Ciertamente que son un don de Dios, pero nuestras comunidades, con su vitalidad y espiritualidad han de ser la tierra buena donde puedan caer y arraigar estas semillas vocacionales.

Finalmente, os animo a ser durante este tiempo y siempre personas con una

gran sensibilidad para percibir tantas y tantas necesidades y pobreza que hemos de socorrer cada día como buenos samaritanos. El misterio de la Encarnación y del Nacimiento de Hijo de Dios nos implica a todos: “como el Padre me envió, así también os envío yo.” (Jn 20, 21).

Muchísimas felicidades para todos en esta fiesta de Navidad, siempre con mucho ánimo y esperanza.

Relleu de la Nativitat del Reial Monestir de Santa Clara de Ciutadella (Foto: Toni Barber)

Bon Nadal
i venturós any 2023

Gerard Villalonga Hellín,
Administrador diocesano

**La família,
bressol de la vocació a l'amor**

**Jornada de la
Sagrada Família**

Divendres, 30 de desembre de 2022

“La família, bressol de la vocació a l'amor”

L'Església celebrarà el divendres 30 de desembre la Jornada de la Sagrada Família, una festa molt especial per a contemplar a les nostres comunitats parroquials de la mà de la Mare de Déu i de sant Josep el misteri del Déu encarnat per amor a nosaltres, demanant-los que ens ajudin a descobrir la família com a lloc privilegiat d'acolliment i de discerniment de la vocació a l'amor.

La família és l'àmbit privilegiat per escoltar la crida del Senyor perquè “és l'àmbit en què un és estimat per si mateix, no pel que produeix o pel que té”. En aquest sentit, s'assenyala com “un aspecte essencial” l'educació en la fe. En família és on millor s'apren

la relació amb Jesucrist viu, “el membre més important de la família, a qui es consulten els temes importants, se li confien totes les situacions, a qui se li demana perdó quan hem fallat”. Per això, s'anima a pregar en família i a participar en els sagraments.

Com Església, “tenim la missió d'acompanyar les famílies que viuen a les nostres comunitats”. Apropar-se “a les famílies que viuen la marginació i la pobresa; tenir molt presents les famílies migrants; no deixar de banda les famílies que han patit la separació i el divorci”. Demanem a la Sagrada Família de Natzaret “impuls missioner per mostrar la bellesa de la vocació de l'amor a què tots i cadascun hem estat cridats”.

la paraula de Déu

(A)

Diumenge Quart d'Advent

Lectura del llibre del Profeta Isaïes

7, 10-14

En aquells dies el Senyor digué a Acáz: Demana al Senyor, el teu Déu, un signe prodigiós, tan avall com vulguis, a les profunditats del país dels morts, o tan amunt com vulguis, dalt al cel. Acáz va respondre: No en vull demanar cap; no vull temptar el Senyor. Llavors digué Isaïes: Escoltau, doncs, casa de David: ¿No en teniu prou de ferosos pesats als homes que fins i tot vos feis pesats al meu Déu? Per això el Senyor mateix vos donarà un signe: La verge tindrà un fill i li posarà Emmanuel, que vol dir: Déu és amb nosaltres.

Salm responsorial 23

R: Ha d'entrar el Senyor, el rei de la glòria.

Lectura de la carta de sant Pau als cristians de Roma

I, 1-7

Pau, servent de Jesucrist, cridat a ser apòstol, destinat a anunciar la Bona Nova de Déu, que ell ja havia promès pels seus profetes en les escriptures santes. Aquesta Bona Nova es refereix al seu Fill Jesucrist, Senyor nostre, el qual, pel seu llinatge humà, nasqué de David, però per l'esperit que santifica, va ser constituït Fill poderós de Déu des que va ressuscitar d'entre els morts. Per ell he rebut el do de ser apòstol, missioner del seu nom a gent de tots els pobles, perquè siguin obedients a la fe. Entre els quals hi sou vosaltres, que Jesucrist ha cridat. Als cristians de Roma, estimats de Déu, cridats a ser-li consagrats, vos desig la gràcia i la pau de Déu, Pare nostre, i de Jesucrist, el Senyor.

Lectura de l'Evangeli segons sant Mateu

I, 18-24

Jesús, el Messies, vingué al món d'aquesta manera: Maria, sa mare, promesa amb Josep, abans de viure junts es va trobar que esperava un fill per obra de l'Esperit Sant. Josep, el seu espòs, que era un home bo, no volent fer-ho saber públicament, es proposava desfer en secret l'acord matrimonial. Mentre ell hi pensava, se li aparegué en somni un àngel del Senyor que li digué: Josep, fill de David, no tenguis por de prendre a ca teva Maria com esposa. Es cert que ella ha concebut per obra de l'Esperit Sant; ha de tenir un fill i li has de posar el nom de Jesús, perquè ell salvarà dels pecats el seu poble. Tot això va succeir perquè es complís allò que el Senyor havia anunciat pel profeta: La verge tindrà un fill, i li posaran Emmanuel, que vol dir: Déu és amb nosaltres. Josep es despertà i, complint el que l'àngel del Senyor li havia manat, la prengué a casa com esposa.

Lectura del libro de Isaías

7, 10-14

En aquellos días, el Señor habló a Ajaz y le dijo: «Pide un signo al Señor, tu Dios: en lo hondo del abismo o en lo alto del cielo». Respondió Ajaz: «No lo pido, no quiero tentar al Señor». Entonces dijo Isaías: Escucha, casa de David: ¿no os basta cansar a los hombres, que cansáis incluso a mi Dios? Pues el Señor, por su cuenta, os dará un signo. Mirad: la virgen está encinta y da a luz un hijo, y le pondrá por nombre Emmanuel.

Salmo responsorial 23

R: Va a entrar el Señor, él es el Rey de la gloria.

Lectura de la carta del apóstol san Pablo a los Romanos

I, 1-7

Pablo, siervo de Cristo Jesús, llamado a ser apóstol, escogido para el Evangelio de Dios, que fue prometido por sus profetas en las Escrituras Santas y se refiere a su Hijo, nacido de la estirpe de David según la carne, constituido Hijo de Dios en poder según el Espíritu de santidad por la resurrección de entre los muertos: Jesucristo, nuestro Señor. Por él hemos recibido la gracia del apostolado, para suscitar la obediencia de la fe entre todos los gentiles, para gloria de su nombre. Entre ellos os encontráis también vosotros, llamados de Jesucristo. A todos los que están en Roma, amados de Dios, llamados santos, gracia y paz de Dios nuestro Padre y del Señor Jesucristo.

Lectura del santo Evangelio según san Mateo

I, 18-24

La generación de Jesucristo fue de esta manera: María, su madre, estaba desposada con José y, antes de vivir juntos, resultó que ella esperaba un hijo por obra del Espíritu Santo. José, su esposo, que era justo y no quería difamarla, decidió repudiarla en privado. Pero, apenas había tomado esta resolución, se le apareció en sueños un ángel del Señor que le dijo: «José, hijo de David, no temas acoger a María, tu mujer, porque la criatura que hay en ella viene del Espíritu Santo. Dará a luz un hijo, y tú le pondrás por nombre Jesús, porque él salvará a su pueblo de los pecados». Todo esto sucedió para que se cumpliera lo que había dicho el Señor por medio del profeta: «Mirad: la Virgen concebirá y dará a luz un hijo y le pondrá por nombre Emmanuel, que significa "Dios-con-nosotros"». Cuando José se despertó, hizo lo que le había mandado el ángel del Señor y acogió a su mujer.

el comentari

Josep, home de silenci i profunda fe

S'acaba amb aquest Evangeli el temps d'Advent, la preparació per a la vinguda de Jesús que capgirarà el món. Déu entra en la història de la humanitat per salvar-nos i aquest esdeveniment extraordinari és possible gràcies al sí de Maria per acomplir la voluntat de Déu i també a Josep, tot i que ell no va respondre amb paraules a l'àngel que se li aparegué, però el que importa és que va fer el que se li demanava.

En aquest text el protagonista fonamental és Josep, home bo, silenciós i discret que viu una situació prou delicada i que no encaixava amb al seu projecte de vida. Es troba que, abans de viure junts, Maria espera un fill. La seva reacció, prou lògica i assenyada, és desfer l'acord matrimonial, però en secret per no fer mal a Maria. No obstant la decisió de Josep no coincideix amb el disseny de Déu i és per això que intervé en la seva vida. La llum arriba a Josep que sent la crida de Déu per dur a terme una missió i l'accepta confiadament, deixa de banda els plans concebuts per ell i s'obre a fer la voluntat de Déu, deixa que Déu actuï i dirigeixi la seva vida. El seu paper en la vida d'aquest Infant, obra de l'Esperit Sant, és molt important perquè l'àngel li reconeix la paternitat legal en dir-li: "Li posaràs el nom de Jesús, perquè ell salvarà dels pecats el seu poble". Josep no dubta en prendre la seva esposa a casa perquè té fe, es fia de la Paraula malgrat els interrogants per als quals no té respostes clares. Així es forma la família on Jesús vindrà al món, una família pobra que haurà d'afrontar no poques dificultats però que viurà plenament l'amor immens rebut del Pare, manifestat en aquest Fill, Jesús, anomenat també l'Emmanuel —Déu amb nosaltres—, perquè Déu ha deixat d'estar distant i viu en cadascú de nosaltres. Si sabem fer experiència d'aquesta presència el descobrirem també en els altres, al nostre entorn i viurem un Nadal autèntic cada dia.

Teresa Jansà

LECTURES DE LA MISSA DIÀRIA

Salms de la 4ª Setmana

Dl. 19, Fèria: Jt 13, 2-7. 24-25a / Sal 70 / Lc 1, 5-25.

Dt. 20, Fèria: Is 7, 10-14 / Sal 23 / Lc 1, 26-38.

Dc. 21, Fèria: Ct 2, 8-14 o bé: So 3, 14-18a /

Sal 32 / Lc 1, 39-45.

Dj. 22, Fèria: Is 24-28 / Sal 152 / Lc 1, 46-56.

Dv. 23, Fèria: Mt 3, 1-4. 23-24 / Sal 24 / Lc 1, 57-66.

Ds. 24, Fèria: 2S 7, 1-5. 8b-12. 14a. 16 / Sal 88 / Lc 1, 67-79.

Dg. 25, NADAL DEL SENYOR: Is 52, 7-10 / Sal 97 / He 1, 1-6 / Jo 1, 1-18.

pregar amb els salms

Feliç (Salm 1)

Feliç l'home que no es guia pels consells dels injusts (Sl 1,1). El llibre dels Salmos s'inicia desitjant-nos la felicitat. Tota persona cerca ésser feliç, gaudir d'un estat d'ànim plenament satisfet.

L'orant d'aquest salm considera que és feliç la persona que estima de cor la Llei del Senyor; la repassa de nit i de dia (v. 2), és a dir, la té sempre present i activa. I quina és aquesta Llei? Jesús ens ho diu: *Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'ànima i amb tot el pensament. Aquest manament és el més gran i el primer. El segon li és semblant: Estima els altres com a tu mateix. Tots els manaments de la Llei i dels Profetes es fonamenten en aquests dos* (Mt 22,37-40). La persona que viu estimant serà com un arbre bo i bell, que arrela vora l'aigua (v.3).

Imagina que ets un arbre. Sent les teves arrels que s'enfonsen dins la terra, allí on

Matheus Bertelli

ets, allí on vius. Sent els teus braços com branques, els dits com branquillons, sent el batec de la vida de Déu circulant per tot el teu cos.

Els arbres proporcionen molts beneficis al seu entorn: purifiquen l'aire, ofereixen aixopluc, són font d'aliment, eviten la desertització, embelleixen la ciutat, ajuden a sentir-nos millor... *L'arbre bo dona bon fruit*, diu Jesús (Mateo 12,33). Quina mena d'arbre ets? Tens aigua bona a prop? Quins fruits dones?

Gadi Bosch Pons

viure la sinodalitat

La sinodalitat a l'escoltisme

La metodologia de l'escoltisme, creada per Sir Robert Baden Powell fa més de 100 anys i que es va posar en pràctica amb un grup de joves, es basa en caminar junts amb un objectiu comú.

Infants i joves són els protagonistes actius de les activitats, (jocs, empreses, serveis..., ja que han participat en tot el procés: tria, presentació, elecció, acció i revisió. I tot això, amb l'acompanyament de caps i responsables.

Escoltes de Menorca (MSC)

Per dur a terme tot el procés, és necessari tenir present que tothom té la mateixa finalitat i que el que es realitzi sigui consensuat per part de tot el grup. En definitiva, anar tothom junt, tot i les diferències i idees de l'inici.

Ben segur que B.P. es va inspirar en les primeres comunitats cristianes per dissenyar el mètode educatiu. Ens alegra que l'Església en aquesta ocasió hagi pensat amb les bases del cristianisme, donant veu a les comunitats per tal de treballar i anar tothom junt cap a una Església més participativa.

No tots són camins planers i sense barreres. En el dia a dia s'ha de treballar i, d'alguna forma, lluitar contra les maneres de fer de la societat, on el que priva, és separar-nos i dividir-nos. Som diferents, però això mateix, ens ha de servir per ajuntar-nos, respectar-nos i caminar tots junts.

Escoltes de Menorca (MSC)

Horaris Vigília de Nadal

2022

Arxiprestat de Ciutadella:

19 h La Catedral.
19.30 h M. Auxiliadora.
19.30 h Sant Miquel.
20 h Sant Antoni M. Claret.
20 h Sant Francesc.
20 h Santa Clara.
20 h Sant Rafel.
20 h Sant Esteve.

Arxiprestat del Centre:

19 h Sant Antoni, Fornells.
20 h Santa Maria, Ferreries.
20 h Sant Cristòfol, es Migjorn.
20.30 h Sant Martí, Es Mercadal.
20.30 h Santa Eulàlia, Alaior.

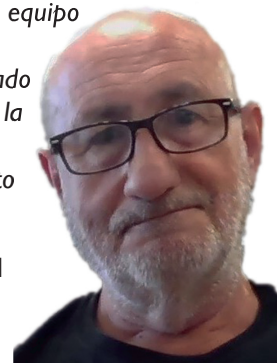
Arxiprestat de Maó:

19.30 h M. Déu del Roser, Es Castell.
19.30 h a les Concepcionistes.
20 h Santa Maria, Maó. Conjuntament amb la Concepció.
20 h Sant Lluís.
20 h El Carme, Maó. Conjuntament amb Sant Francesc.

l'entrevista a:

PACO APERADOR

Paco Aperador, tècnic del equipo de Inclusión Social de Cáritas Española. El pasado 19 de noviembre participó en la Jornada Formativa de Cáritas Menorca hablando del proyecto "Participando.con."

Paco: ¿En qué consiste el proyecto "Participando.con"?

-Es una apuesta por impulsar la cultura de la participación dentro de Cáritas. Hablamos de facilitar el protagonismo de las personas que llegan a nuestras Cáritas y acompañamos en sus situaciones de vulnerabilidad. A veces, las urgencias y las inercias, nos llevan a un estilo vertical, asistencial, en donde la persona se convierte en receptora de cosas o usuaria de servicios. Sin embargo, desde nuestra identidad creemos que la persona es la protagonista de sus procesos; nuestro rol es acompañar, favorecer que las propias capacidades de la persona sean el motor para salir de la vulnerabilidad. Más importantes que las cosas materiales, podemos aportar como calor, escucha: ofrecer espacios con corazón.

¿Qué implica este proyecto?

-En toda la Confederación Cáritas, en los últimos años, se van creando grupos con personas participantes desde la diversidad de los diferentes espacios de nuestra acción social. En ellos se generan espacios horizontales, oportunidades para la escucha, para la comunicación. "Participando.con" aporta la posibilidad de crear red entre todos ellos, encontrarnos, generar acciones conjuntas y, sobre todo, aprender de las experiencias y poder contagiar la ilusión.

¿Cómo se desarrolló o cuál fue su mensaje en la Jornada de formación?

-En la Jornada hicimos varias cosas. Por mi parte, compartí los aprendizajes que nos están brindando estas experiencias de participación. También con todos los asistentes reflexionamos y dialogamos acerca de las actitudes y claves que nos pueden orientar. Contamos con la generosa aportación de los representantes de la Parroquia de San Francisco de Maó, donde han creado grupos de participación y compartieron su experiencia.

¿Qué destacaría de la Jornada?

-Destacaría el alto grado de participación y motivación de todos los asistentes. Esto permitió que fuese una mañana muy productiva, extrayendo ideas, claves de trabajo y sobre todo, ánimo y energías para salir con las "pilas cargadas". Personalmente, quiero destacar también el cariño con el que me sentí acogido y el calor y el buen ánimo con el que me sentí a lo largo de toda ella. Eso, a pesar del aguacero que nos acompañó en toda la mañana. Desde aquí quiero dar las gracias a los compañeros y compañeras de la Cáritas Diocesana por su cercanía y a todas las personas asistentes, para las que deseo mucho ánimo e ilusión.

Toni Olives

Agenda

Visita als Betlems

Ciutadella:

-**Sant Esteve:** De 18 a 20 h. I els diumenges de 10 a 12 h.

-**Sant Francesc:** De dilluns a divendres de 9 a 13 h i de 17 a 20 h. Dissabtes i diumenges de 9 a 13 h i de 17.30 h a 20.30 h.

-**Catedral:** Cada dia de 8 a 13 h i de 18 a 20 h.

-**Pati de Cal Bisbe:** De dilluns a divendres de 9 a 15 h i de 18 a 20 h. Dissabtes i diumenges de 17 a 20 h.

-**Sant Antoni Maria Claret:** Es pot veure des del carrer Pere Cortés.

-**Santuari de Maria Auxiliadora:** De 7 a 20 h.

-**Sant Rafel:** De 18 a 21.30 h.

-**Sant Miquel:** Dies feines de dilluns a dijous de 19 a 21 h. Divendres i dies festius de 18 a 22 h.

-**El Seminari:** De 18 a 21 h.

Ferreries: Església de Sant Bartomeu: cada dia de 18 a 21 h.

Es Migjorn: Parròquia de Sant Cristòfol: de dilluns a divendres de 17 a 19 h. Dissabtes de 16 a 19 h. Festes i diumenges de 12 a 19 h.

Alaior: Parròquia de Sta. Eulàlia: mentre l'església és oberta.

Fornells: De les 11 a les 17 h.

Maó:

-**Parròquia de La Concepció:** Cada dia de 8 a 12 h i de 17 a 20 h.

-**Sant Francesc:** De dilluns a diumenge: de 10 a 13 h i de 17 a 20 h. Els dies 25/12 i 1/1 només obert el capvespre.

-**Parròquia del Carme:** De dilluns a divendres: de 9 a 13 h i de 17 a 20 h. Dissabtes i vigílies de festa: de 9 a 13 h. Diumenges i festius: de 9 a 13 i de 19 a 21 hores.

-**Diorames de Nadal** (Sala d'Exposicions de Sant Antoni-S'Arraval). Cada dia de 18 a 21 h. Dissabtes de les 11 a les 14 h.

Es Castell: Parròquia Mare de Déu del Roser: Tots els dies de 17 a 20 h.

Parròquia de St. Lluís: Cada dia de 9 a 14 h i de 17 a 19.30 h.

Activitats nadalenques

Ciutadella: -Dissabte 17 de desembre, a les 20.25 h al Santuari de Maria Auxiliadora, concert de la petita coral de la Capella Davidica.

-Diumenge 18 de desembre, a les 17 h, a l'església dels Socors, concert de Nadal de la Capella Davidica.

-Dijous 22 de desembre, a les 20 h, a la Catedral concert de Nadal dels Pueri Cantores.

Maó:

-**Sant Francesc:** Dissabte 17 de desembre, a les 20 h, concert de Nadal a càrrec de la Coral Sant Antoni de Maó.

-**Santa Maria:** Dijous 22 de desembre, a les 19.30 h, cant coral de Nadal.

-Divendres 23 de desembre, a les 19.30 h, Cant de la Sibila i concert de Nadal.

Celebracions penitencials Advent 2022

-**Arxiprestat de Ciutadella:** Celebració conjunta, dilluns 19 de desembre, a les 20.15 h, a la Catedral.

-**Arxiprestat del Centre:** Dilluns 19 de desembre, a les 18.30 h, a Santa Eulàlia (Alaior). Dimarts 20 de desembre, a les 20 h, a Sant Bartomeu (Ferreries). Dimecres 21 de desembre, a les 19.45 h, a Sant Cristòfol (Es Migjorn).

-**Arxiprestat de Maó:** Celebració conjunta, dilluns 19 de desembre, a les 20 h a El Carme.

Notícies nostres

Càritas Menorca rep el premi Tamarell 2022 de Voluntariat de les Illes Balears

El 1 de desembre, en un acte celebrat a Formentera, es va fer el lliurament dels premis autonòmics de voluntariat. Càritas Menorca va rebre el premi Tamarell 2022 que concedeix la direcció general de participació i voluntariat del Govern Balear.

Cristòfol Alzina, voluntari referent del programa de reforç escolar, va ser l'encarregat de recollir el guardó, que és un reconeixement

a la gran tasca educativa que es realitza des del programa de reforç escolar. Càritas agraeix profundament aquest reconeixement a l'àrea de voluntariat del Govern de les Illes Balears i a la generosa dedicació de tantes persones voluntàries que ens inspiren i que són exemple de compromís i solidaritat en favor dels més vulnerables de la nostra societat, especialment la infància.

Recés d'Advent de la CONFER Menorca

El dissabte 3 de desembre al convent de les Concepcionistes de Maó, els membres de la CONFER de Menorca van tenir un recés d'Advent, que va conduir Emili Marcos, salesià de la comunitat de Calós de Ciutadella. El retir va ser més aviat una lectura divina sobre el passatge evangèlic del somni de Josep davant la notícia que la dona amb què estava desposat, concebria un fill... Sant Josep actua conforme a la voluntat de Déu i s'adhereix al seu pla de salvació... Ve molt bé en aquest temps d'Advent reflexionar sobre el Jesús que ve i sobre les virtuts que ens identifiquen com a cristi-

ans: la fe profunda en Déu, l'esperança creient i la caritat vessada al nostre voltant.

La trobada va finalitzar amb l'Eucaristia, presidida pel nostre administrador diocesà, Gerard Vllalonga. Després es va compartir un dinar amb el que es va portar des de les diverses comunitats. Es va obrir un diàleg realista, sincer i fratern, analitzant la situació de la diòcesi, la sinodalitat en què estem immersos i la responsabilitat que tot això suposa per al poble de Déu, del qual tots formem part, i al qual cadascú, des de la seva peculiaritat, aporta allò que és i allò que té.

